

ДЗЕРЖИНСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД м. ХАРКОВА

ЄДРПОУ 02894036; проспект Перемоги, 52-В, м. Харків, 61202, тел. (057)336-82-70 e-mail
inbox@dg.hr.court.gov.ua

УЗАГАЛЬНЕННЯ

судової практики розгляду справ про військові адміністративні правопорушення, передбачені Главою 13-Б ст.ст.172-10 – 172-20 КУпАП, за I півріччя 2023 року.

При проведенні аналізу судової практики використовувалися дані, які містяться в автоматизованій системі документообігу суду КП «Д-3» та затверджений статистичний звіт форми «І-П».

Період проведення аналізу – I півріччя 2023 року.

1. У першому півріччі 2023 року Держинським районним судом м.Харкова розглянуто 700 справ про військові адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст.173-10 – 173-20 КУпАП.
2. У звітному періоді на підставі п.1 ч.1 ст.247 КУпАП, у зв'язку з відсутністю події та складу адміністративного правопорушення в діях особи, стосовно якої складено протокол за ст.ст.173-10 – 173-20– закрито 11 проваджень.
3. У зв'язку із закінченням строку накладення адміністративного стягнення, визначеного ст.38 КУпАП, на підставі п.7 ст.247 КУпАП – закрито 43 провадження у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст.173-10 – 173-20 КУпАП.
4. Випадки розгляду проваджень про адміністративні правопорушення судом несвоєчасно, що являлось підставою закриття проваджень у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративних стягнень, передбачених ст.38 КУпАП, факти несвоєчасного судового розгляду матеріалів проваджень

у зв'язку із неодноразовим відкладенням розгляду справ за ініціативою суду без поважних причин та незаконно прийнятого судом рішення – відсутні.

Суд при розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст.173-10 – 173-20 КУпАП, дотримується вимог ст.ст. 248, 249 КУпАП, ст.268 КУпАП, тобто всі справи розглядаються в присутності особи, яка вчинила правопорушення, а в разі її відсутності справа розглядається тільки в тому випадку, коли особа належним чином повідомлена про час та місце розгляду справи (в матеріалах справи є повідомлення про отримання судової повістки).

Загалом, причини відкладення розгляду справ, обумовленні різними факторами в їх сукупності, зокрема, неявка особи, стосовно якої складено протокол, клопотання учасників провадження про відкладення розгляду справи, ознайомлення зі справою, витребування доказів.

Крім того, слід зазначити, що ще одним фактором, що впливає на спливу строку, передбаченого ст. 38 КУпАП, є неналежна підготовка матеріалів про вчинення адміністративного правопорушення особами, які мають право складати протоколи про адміністративне правопорушення.

Судді після перевірки матеріалів адміністративних справ, що надходять до їх провадження, встановлюють невідповідність протоколів вимогам ст. 254, 256 КУпАП, відповідних Інструкцій з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, після чого повертають матеріали на доопрацювання. Недотримання вимог закону при складанні протоколу про адміністративне правопорушення призводить до тяганини з розглядом справи, а іноді й до спливу строків притягнення до адміністративної відповідальності, що в свою чергу негативно впливає на зміцнення законності та запобігання правопорушенням.

Так, постановою суду від 03.02.2023 року протокол про адміністративне правопорушення серія ДНХ-2/4717 було повернуто до Харківського зонального відділу Військової служби правопорядку для належного оформлення. Лише 16 травня 2023 року до Держинського районного суду м. Харкова надійшов адміністративний матеріал з Харківського зонального відділу Військової служби правопорядку після дооформлення про притягнення до адміністративної відповідальності ОСОБА_1 за ч.3 ст.172-20 КУпАП, при цьому події зазначені у протоколі відбулись 08.12.2022 року.

Також мають місце непоодинокі випадки несвоєчасного надходження адміністративного матеріалу до суду після його оформлення уповноваженою особою.

Так, як приклад у справі №638/6625/23 27 червня 2023 року в провадження судді Теслікової І.І., згідно протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями від 27.06.2023, надійшов адміністративний матеріал про притягнення ОСОБА_1 до адміністративної відповідальності за ч.3 ст.172-20 КУпАП. Як вбачається з матеріалів справи, адміністративне правопорушення вчинене ОСОБА_1 16 березня 2023 року, таким чином строк притягнення до адміністративної відповідальності ОСОБА_1 закінчився 16 червня 2023 року. Оскільки, на момент розгляду справи закінчилися строки накладення адміністративного стягнення, передбачені ст. 38 КУпАП, провадження у справі було закрито.

Також, у справі №638/521/23 суддя дійшов висновку про закриття провадження про адміністративне правопорушення щодо ОСОБА_1 про притягнення до адміністративної відповідальності за ч. 3 ст. 172-20 КУпАП у зв'язку із закінченням строку притягнення до адміністративної відповідальності, передбаченого ст. 38 КУпАП. Так, відповідно до протоколу про адміністративне правопорушення ДНХ-2/3096 від 11 жовтня 2022 року ОСОБА_1 11 жовтня 2022 року о 13:20 год перебував у стані алкогольного сп'яніння під час виконання службових обов'язків за АДРЕСА_1. В подальшому був доставлений до Харківського зонального відділу Військової служби правопорядку та проведено огляд на стан алкогольного сп'яніння з використанням спеціального технічного засобу АЛКОНТ-М (№00291), результат огляду 0,36 проміле. З протоколу про адміністративне правопорушення вбачається, що дане правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 172-20 КУпАП, вчинено 11 жовтня 2022 року. Таким чином строк накладення на ОСОБА_1 адміністративного стягнення за вчинення даного правопорушення сплив 11 січня 2023 року. При цьому суд наголосив, що строк накладення адміністративного стягнення сплив ще до надходження справи на розгляд суду, тобто до 24 січня 2023 року.

Перелічені вище підстави в сукупності стали причиною закриття проваджень про адміністративні правопорушення, передбачених ч.3 ст.172-20 КУпАП у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративних стягнень, передбачених ст.38 КУпАП.

5. Аналіз практики щодо причин прийняття суддями рішень про закриття проваджень з підстав відсутності події чи складу військових адміністративних правопорушень, передбачених ст.ст.172-10 – 172-20 КУпАП.

Вивчення та аналіз вказаних матеріалів показали, що протоколи про військові адміністративні правопорушення складаються у деяких випадках необґрунтовано та безпідставно.

До найпоширеніших підстав для закриття проваджень у справі можна віднести наступні:

- матеріали справи про військове адміністративне правопорушення не містять жодного належного та допустимого доказу, який би підтверджував факт вчинення особою, що притягується до адміністративної відповідальності, адміністративного правопорушення;
- посадовими особами порушений порядок проведення огляду особи на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, визначений підзаконними нормативними актами або неналежним чином оформлений матеріал направлений для розгляду до суду.

У якості прикладів можна навести наступні справи.

Справа №638/519/23.

Відповідно до протоколу про адміністративне правопорушення ДНХ-2/321 від 14 січня 2023 року ОСОБА_1 13 січня 2023 року будучи військовослужбовцем Збройних Сил України, перебував в стані алкогольного сп'яніння під час виконання службових обов'язків за адресою: АДРЕСА_1. В подальшому був доставлений до Харківського зонального відділу Військової служби правопорядку та проведено огляд на стан алкогольного сп'яніння з використанням спеціального технічного засобу «Алконт – М», покази якого склали 1,50 проміле. Відповідальність за ці дії передбачена ч.3 ст.172-20 КУпАП. До суду надійшли письмові клопотання від представника ОСОБА_1 про розгляд справи за його відсутності та про закриття провадження у справі в зв'язку з відсутністю у діях ОСОБА_1 складу адміністративного правопорушення, яке обґрунтоване тим, що останній не згоден з результатами алкотестеру «Алконт-М», бажав пройти огляд в медичній установі, однак отримав відмову. Також зазначив, що згідно роздруківки спеціального технічного засобу Алконт-М прилад №00291, остання дата повірки: 23.12.2021, таким чином в порушення Наказу Мінекономрозвитку України №1747 від 13.10.2016 «Про затвердження міжповірочних інтервалів законодавчо регульованих засобі вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, за категоріями», даний

технічний засіб було використано без належної перевірки, що робить використання зазначеного засобу вимірювання техніки незаконним.

Під час судового розгляду не встановлено у сукупності фактичних обставин, які б дозволили суду дійти висновку про наявність в діях ОСОБА_1 складу адміністративного правопорушення, зокрема, згідно чеку про проведення тесту на стан сп'яніння «Алконт-М» прилад №00291 від 13 січня 2023 року, остання дата перевірки зазначена 23 грудня 2021 року. Таким чином вбачається, що газоаналізатор «Алконт – М» № 00291 більше року не проходив регламенту перевірки. З огляду на викладене, застосування при огляді ОСОБА_1 на стан алкогольного сп'яніння приладу "Алконт-М" суперечило нормам інструкції з оформлення в Національній гвардії України матеріалів про військові адміністративні правопорушення, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23 серпня 2017 року № 726, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 21 вересня 2017 року за № 1166/31034, зі змінами згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 649 від 07 вересня 2020 року. Отримані результати огляду є недопустимими доказами, оскільки факт законності використання газоаналізатора "Алконт-М" не підтверджений відповідними сертифікатом та свідоцтвом про своєчасну перевірку робочого засобу вимірювальної техніки. Будь яких інших належних та допустимих доказів на підтвердження перебування ОСОБА_1 в стані алкогольного сп'яніння, суду надано не було.

Таким чином, судом встановлено, що під час проведення огляду ОСОБА_1 на стан алкогольного сп'яніння, дану процедуру було проведено з порушенням вимог Інструкції з оформлення в Національній гвардії України матеріалів про військові адміністративні правопорушення.

Справа №638/819/23.

Відповідно до змісту протоколу 23 січня 2023 року солдат ОСОБА_1 за адресою: АДРЕСА_1 перебував в стані алкогольного сп'яніння під час виконання службових обов'язків, чим вчинив військове адміністративне правопорушення. Від проходження огляду на стан алкогольного сп'яніння відмовився. В судовому засіданні ОСОБА_1 вину у вчиненні адміністративного правопорушення не визнав. Захисник надав до суду письмове клопотання в якому просив закрити провадження у справі у зв'язку з відсутністю в діях останнього складу адміністративного правопорушення. Так, зазначає, що у час, який зазначений в протоколі, ОСОБА_1 не виконував обов'язків військової служби, оскільки знаходився в короткочасній відпустці та не був

у форменому одязі, а отже останній не є суб'єктом вказаного правопорушення. Крім того, зазначає, що в матеріалах справи відсутнє направлення на проходження огляду на стан сп'яніння до закладу охорони здоров'я, що є значним порушенням проведення огляду особи на стан алкогольного сп'яніння. Також вказує, що в протоколі про адміністративне правопорушення не зазначено ознак алкогольного сп'яніння на підставі яких можливо вважати, що останній перебуває у стані алкогольного сп'яніння.

Так, відповідно до п. 7 Глави 3 Розділу VIII Інструкції про організацію патрульно-постової служби Військовою службою правопорядку у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністерства оборони України №515 від 10.10.2016 року, за наявності ознак алкогольного сп'яніння у затриманій особі, установлених Інструкцією про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України від 09 листопада 2015 року № 1452/735, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 11 листопада 2015 року за № 1413/27858, уповноважена посадова особа органу управління Служби правопорядку (підрозділу Служби правопорядку в гарнізоні) у присутності двох свідків пропонує затриманій особі, з метою встановлення стану алкогольного сп'яніння, пройти добровільно тест з використанням спеціальних технічних засобів в органі управління Служби правопорядку (підрозділі Служби правопорядку в гарнізоні).

За результатами проведення огляду на стан сп'яніння посадовою особою органу управління Служби правопорядку (підрозділу Служби правопорядку в гарнізоні) складається акт огляду на стан алкогольного сп'яніння з використанням спеціальних технічних засобів (додаток 15), який підписується посадовою особою, яка проводила огляд, та двома свідками.

У разі незгоди порушника на проведення огляду уповноваженою посадовою особою органу управління Служби правопорядку (підрозділу Служби правопорядку в гарнізоні) з використанням спеціальних технічних засобів або в разі незгоди з його результатами оперативний черговий органу управління Служби правопорядку (посадова особа підрозділу Служби правопорядку в гарнізоні) у супроводі посадової особи, визначеної начальником органу управління Служби правопорядку (підрозділу

Служби правопорядку в гарнізоні), організовує направлення затриманого до закладів охорони здоров'я Збройних Сил України, або закладів охорони здоров'я, які підпорядковані Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним державним (військово-цивільним) адміністраціям, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям, для проведення огляду на стан алкогольного сп'яніння. Огляд для встановлення стану сп'яніння затриманого, який вчинив адміністративне правопорушення, здійснюється в закладах охорони здоров'я, яким надано право на проведення такого огляду, лікарями, які пройшли тематичне удосконалення за відповідною програмою згідно з чинним законодавством.

Відтак, вказаний нормативно-правовий акт передбачає, що у разі незгоди військовослужбовця на проведення огляду на стан сп'яніння з застосування спеціальних технічних засобів, посадова особа Служби правопорядку має забезпечити доставку такого військовослужбовця до закладу охорони здоров'я для проведення медичного огляду на стан сп'яніння.

У даному випадку, як слідує з матеріалів справи, відсутнє направлення на здачу аналізів у разі відмови від проходження на спеціальному технічному засобі огляду на стан сп'яніння. Разом з тим, ані в протоколі про адміністративне правопорушення ані в акті проведення огляду військовослужбовця, на предмет встановлення факту вживання ним алкогольних напоїв не зазначено ознак алкогольного сп'яніння, які можуть бути підставою для проведення такого огляду. Враховуючи викладене, організація направлення ОСОБА_1 до закладу охорони здоров'я для проведення огляду на стан алкогольного сп'яніння, в разі незгоди на проведення огляду на стан сп'яніння з застосування спеціальних технічних засобів, є обов'язковим.

За вказаних обставин, суд дійшов висновку, що будь-яких перешкод для проведення огляду на стан сп'яніння ОСОБА_1 у медичному закладі не було, у зв'язку з чим наданими матеріалами справи про адміністративне правопорушення не підтверджено той факт, що в діях ОСОБА_1 є склад адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 172-20 КУпАП.

Справа №638/951/23.

Відповідно до протоколу про військове адміністративне правопорушення ДНХ-2/5082 від 20 грудня 2022 року ОСОБА_1 20 грудня 2022 року в м. Харкові знаходився в стані наркотичного сп'яніння під час виконання службових обов'язків. В судове

засідання ОСОБА_1 не з'явився, був повідомлений про дату, час та місце розгляду справи.

Під час судового розгляду встановлено, що протокол про адміністративне правопорушення складено уповноваженою особою з підстави перебування ОСОБА_1 в стані наркотичного сп'яніння. Проте, жодних доказів, що свідчать про перебування останнього в стані наркотичного сп'яніння та ознак, за якими відповідальною особою виявлено такий стан, в протоколі не зазначено. Матеріали справи також не містять будь-яких даних, на підставі яких уповноваженою особою, яка складала вказаний вище протокол, було встановлено, що ОСОБА_1 перебував у стані наркотичного сп'яніння. Дані вказані у супровідному листку № 1371/1702/1634/104 та талону до супровідного листка № 1634/104 від 20 грудня 2022 року є суперечливими, оскільки з них не вбачається в який саме спосіб лікарем-наркологом було встановлено, що ОСОБА_1 перебував під впливом канабіноїдів, оскільки вказано, що швидкий тест сечі – негативний.

Матеріали справи не містять медичного висновку лікаря-нарколога з встановленим в ньому діагнозом F 12.1 з зазначенням даних щодо відібрання біологічного середовища для проведення дослідження на стан наркотичного сп'яніння, за результатом якого отримано позитивний результат на вміст наркотичних речовин.

Натомість в супровідному листі, який не є медичним висновком, зазначено про те, що швидкий тест сечі – негативний, що викликає сумнів в доведеності вини ОСОБА_1 у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч.3 ст. 172-20 КУпАП.

Таким чином притягнення ОСОБА_1 до адміністративної відповідальності на підставі самого лише протоколу ДНХ-2/5082 від 20 грудня 2022 рік та талону до супровідного листа, який не є медичним висновком за відсутності даних, на підставі яких було встановлено факт перебування останнього в стані наркотичного сп'яніння, суд вважає необґрунтованими та недоведеними належними доказами, зважаючи на що суд позбавлений можливості встановити наявність юридичного складу адміністративного правопорушення, зазначеного в протоколі, а саме перебування у стані наркотичного сп'яніння.

Також при аналізі практики розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності, передбаченої ст.ст. 172-10 - 172-20 КУпАП,

встановлено випадки, закриття провадження у справі та звільнення особи від адміністративної відповідальності у зв'язку з малозначністю діяння, обмежившись усним зауваженням.

Як приклад, у справі №638/1307/23 судом встановлено, що 09 січня 2023 року о 00 год. 01 хв. старший солдат ОСОБА_1 перебував в стані алкогольного сп'яніння під час виконання службових обов'язків за адресою: м.Харків, вул. Клочківська, 44, чим вчинив військове адміністративне правопорушення. Відповідно до Акту №37 огляду на стан алкогольного сп'яніння з використанням спеціального технічного засобу ОСОБА_1 перебував в стані алкогольного сп'яніння. Результат огляду на стан алкогольного сп'яніння 0,48 проміле. Зазначені дії вчинені в умовах воєнного стану в Україні. За що передбачена відповідальність за ч.3 ст. 172-20 КУпАП.

В судовому засіданні ОСОБА_1 повідомив, що близько 22.15 приїхав на заправку ОККО, яка знаходиться по вул. Клочківській, 44 у м.Харкові. Пояснив, що в той день не вживав алкогольні напої, але у зв'язку з наявними хронічними хворобами (зокрема, остеома правої лобової пазухи) періодично вживає заспокійливі препарати (екстракт валеріани, корвалмент, корвалдін, настойка пустирника... тощо) для запобігання підвищення тиску головного мозку. На заправці йому потрібно було забрати побратимів, для того аби привезти їх до місця розташування. Під час виїзду на вулицю Клочківську, автівку зупинила патрульна поліція, сталася конфліктна ситуація, після якої приїхала ще одна патрульна машина. Згодом йому запропонували пройти огляд на алкотестер і він не відмовляючись пройшов його. Далі йому сповістили, що тест показав 0,4 проміле, тобто незначне відхилення від норми. Вказаний результат міг виникнути в рамках допустимої похибки, а може є наслідком прийому медичних препаратів седативної властивості на спиртовій основі. Просив суд звільнити його від адміністративної відповідальності за малозначністю вчиненого адміністративного правопорушення, посилаючись на те, що не вживав алкоголю, має хронічні захворювання, на утриманні має трьох неповнолітніх дітей.

Дослідивши матеріали справи, суд прийшов до висновку про наявність вини ОСОБА_1 у скоєнні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 172-20 КУпАП.

Разом з тим, судом враховано, що Прилад Алконт-М №00291 показав результат 0,4 проміле, тобто незначне відхилення від норми. Враховуючи те, що прилад проходив останню повірку 23.12.2021 року, то вказаний результат може бути реакцією

на ліки, які вживав ОСОБА_1 та те, що пройшло більше року з останньої повірки приладу. Також, суд взяв до уваги, що ОСОБА_1 хворіє, у нього остеома правої лобної пазухи, діаметром 7 мм. Судом враховано, що ОСОБА_1 є батьком трьох дітей, 2011 року народження, 2003 року народження та 2007 року народження.

Дослідивши матеріали справи в їх сукупності, враховуючи встановлені обставини справи та характер вчиненого правопорушення, передбаченого ч. 3 ст.172-20 КУпАП, а також те, що ОСОБА_1 вперше притягується до адміністративної відповідальності, наслідки діяння не представляють значної суспільної небезпеки, не завдали шкоди суспільним інтересам, правам та свободам інших осіб, суд дійшов висновку, що дані діяння слід визнати малозначними, внаслідок чого ОСОБА_1 слід звільнити від адміністративної відповідальності і обмежитись усним зауваженням, а справу про притягнення його до адміністративної відповідальності за ч. 3 ст.172-20 КУпАП, закрити.

6. Аналіз причин з яких суд безумовно закриває провадження з підстав відсутності події чи складу військового адміністративного правопорушення.

Згідно ст.245 КУпАП, завданнями провадження в справах про адміністративні правопорушення є: своєчасне, всебічне, повне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи, вирішення її в точній відповідності з законом, забезпечення виконання винесеної постанови, а також виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню адміністративних правопорушень, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі додержання законів, зміцнення законності.

Відповідно до ст.251 КУпАП, доказами в справі про адміністративне правопорушення є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються протоколом про адміністративне правопорушення, поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта, речовими доказами, показаннями технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, які використовуються при нагляді за виконанням правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, протоколом про вилучення речей і документів, а також іншими документами.

Обов'язок щодо збирання доказів покладається на осіб, уповноважених на складання протоколів про адміністративні правопорушення, визначених статтею 255 цього Кодексу.

Положеннями ст.ст.7, 254, 279 КУпАП визначено, що суд здійснює розгляд справи про адміністративне правопорушення та вирішує питання про притягнення особи до адміністративної відповідальності лише в межах протоколу про адміністративне правопорушення складеного щодо неї.

Під час розгляду справи про адміністративне правопорушення суддя не вправі самостійно змінювати на шкоду особі факти, викладену у протоколі про адміністративне правопорушення, яка по суті становить виклад обвинувачення у вчиненні певного правопорушення, винуватість у скоєнні якого певною особою має доводитися в суді. Суддя також не має права самостійно відшукувати докази винуватості особи у вчиненні правопорушення, адже діючи таким чином суддя неминуче перебиратиме на себе функції обвинувача, позбавляючись статусу незалежного органу правосуддя, що є порушенням ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Суд, оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом і правосвідомістю.

Виходячи зі складу військових адміністративних правопорушення, відповідальність за які передбачена ст.ст.172-10 – 172-20 КУпАП, об'єктивна сторона адміністративних військових правопорушень проявляється у суспільно небезпечних та шкідливих протиправних дій чи бездіяльності військовослужбовців та / або прирівняних до них осіб. При цьому ці дії/бездіяльність посягають на врегульовані законодавцем суспільні відносини в частині проходження військовослужбовцем військової служби. Також ці протиправні дії чи бездіяльність є суспільно небезпечними та шкідливими за наслідками.

Крім того, що стосується суб'єкта адміністративних військових правопорушень, то ним за загальним правилом вважається військовослужбовець, тобто суб'єкт є спеціальним.

Таким чином, суд безумовно закриває провадження з підстав визначених п.1 ч.1 ст.247 КУпАП у випадку якщо, особа стосовно якої складено протокол, не є суб'єктом адміністративних правопорушень, передбачених ст.ст.172-10 – 172-20 КУпАП.

Відповідно до ч. 1 ст. 9 КУпАП, адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Суб'єктивна сторона адміністративних військових правопорушень у більшості випадків характеризується умисною формою вини. При цьому умисел є прямий відносно протиправних дій, а непрямий відносно тривалості цих дій. Деякі правопорушення характеризуються виною у формі необережності (ст.ст.172-12, 172-15 КУпАП).

Умисною є форма вини, яка характеризується тим, що особа усвідомлює суспільну небезпечність свого діяння, передбачає можливість настання негативних наслідків та бажає настання таких наслідків (прямий умисел), або байдуже ставиться до їх настання чи свідомо допускає їх настання (непрямий умисел).

Суд закриває провадження у випадку відсутності умислу на вчинення адміністративного правопорушення та відсутності доказів, які б безумовно підтверджували обставини, викладені у протоколі про адміністративне правопорушення.

Важливим елементом при розгляді справи є перевірка процедури складання протоколу про адміністративне правопорушення посадовою особою.

Так, за змістом п. 8 розділу II Інструкції з оформлення в Національній гвардії України матеріалів про військові адміністративні правопорушення, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23 серпня 2017 року № 726, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 21 вересня 2017 року за № 1166/31034, зі змінами згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 649 від 07 вересня 2020 року, у разі виявлення військовослужбовця з ознаками алкогольного сп'яніння, що визначені в пункті 3 розділу I Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України від 09 листопада 2015 року № 1452/735, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 11 листопада 2015 року за № 1413/27858 (далі - Інструкція про порядок виявлення ознак сп'яніння) на території Головного управління НГУ, військової частини, військового об'єкта, або виконання військовослужбовцем

обов'язків військової служби з такими ознаками посадова особа в присутності двох свідків пропонує такому військовослужбовцю добровільно пройти огляд на стан алкогольного сп'яніння за допомогою спеціального технічного засобу, дозволеного до застосування Міністерством охорони здоров'я.

Результати проведеного огляду на стан алкогольного сп'яніння оформлюються актом, зразок якого наведено в додатку 2 до цієї Інструкції, який підписується посадовою особою, свідками та військовослужбовцем, стосовно якого проводився огляд.

Відмова військовослужбовця від підписання акта або його незгода з результатом такого огляду зазначається в акті.

Акт складається у двох примірниках, один з яких вручається військовослужбовцю, стосовно якого проводився огляд, інший долучається до матеріалів військового адміністративного правопорушення.

У разі незгоди військовослужбовця пройти огляд на стан алкогольного сп'яніння за допомогою спеціального технічного засобу, його незгоди з результатом такого огляду, а також за наявності підстав уважати, що військовослужбовець перебуває в стані наркотичного чи іншого сп'яніння згідно з ознаками, визначеними в пункті 4 розділу I Інструкції про порядок виявлення ознак сп'яніння, посадова особа не пізніше ніж протягом двох годин направляє його в супроводі двох представників Головного управління НГУ, військової частини для проведення медичного огляду до відповідного закладу охорони здоров'я, якому надано право проводити такий огляд.

Зокрема, при аналізі винесених постанов встановлено, що до протоколів про адміністративні правопорушення не надано доказів направлення особи до медичного закладу для проведення медичного огляду на стан сп'яніння (в рамках розгляду військових адміністративних правопорушень, передбачених ч.3 ст.172-20 КУпАп).

Крім того, трапляються непоодинокі випадки коли отримані результати огляду є недопустимими доказами, оскільки факт законності використання газоаналізатора "Алконт-М" не підтверджений відповідними сертифікатом та свідоцтвом про своєчасну перевірку робочого засобу вимірювальної техніки.

Також, до несуттєвих порушень при складанні протоколу про адміністративні правопорушення, як правило, відносяться технічні помилки, зокрема в анкетних даних, тобто, які можливо усунути при розгляді справи під час встановлення особи у суді.

Один із шляхів удосконалення правозастосовної практики в даному випадку можливий, зокрема, шляхом контролю посадовими особами, уповноваженими на складання протоколів про військові адміністративні правопорушення долучення до матеріалів належних та достатніх доказів вчинення правопорушень, а також контроль щодо вчасного направлення матеріалів до суду.

Крім того, для забезпечення правильного застосування законодавства при розгляді військових адміністративних справ є необхідність в проведенні семінарів та періодичних навчань для суддів, що сприятиме підвищенню якості правосуддя.

Додаток: копія постанови від 08.02.2023 року по справі №638/519/23 на 4арк.;
копія постанови від 24.02.2023 року по справі №638/951/23 на 5 арк.;
копія постанови від 24.03.2023 року по справі №638/1307/23 на 3арк.;
копія постанови від 10.02.2023 року по справі №638/1031/23 на 2арк.;
копія постанови від 28.04.2023 року по справі №638/3522/23 на 3 арк.

Голова суду

Вик.Морозова Катерина

Денис ЦВІРЮК